

Ἀγαπητοί μου, λέει ὁ Ἄπ. Παῦλος στοὺς Κορινθίους, «**τὸν Θεὸ σταυρωμένο, ὅταν Τὸν δεῖ ἓνας Ἰουδαῖος, θεωρεῖ τὸ θέαμα σκάνδαλο ἐνῶ ὁ Ἕλληνας τὸ θεωρεῖ ἀνοησία**».

Ὅποτε· καλωσήρθαμε οἱ Χριστιανοί, «χρονιάρια μέρα» στὴν Ἐκκλησία, γιὰ «νὰ δοῦμε» κι ἐμεῖς τὸ Χριστό! Πολλοὶ ἴσως ἔχουν νὰ Τὸν δοῦν ἀπὸ πέρυσι, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸν καθ' ἓνα ἀπὸ μᾶς, τί σημαίνει ἄρα γε ἡ θέα ἐνὸς Ἐσταυρωμένου Θεοῦ;

Ὅταν ὁ ἀρχαῖος Ἰουδαῖος πήγαινε στὸ Ναὸ τοῦ Σολομῶντος, ἔβλεπε ἐκεῖ τὸ ὑποπόδιο τοῦ ἰσχυροῦ Θεοῦ του, ἀποδεδειγμένα ἰσχυροῦ στὴν ἱστορία του. Ὁ Ἕλληνας, ὅταν πήγαινε στὴν ἀρχαία Ὀλυμπία ἔβλεπε ἐκεῖ ὀλόσωμο καθισμένο σὲ περίλαμπρο θρόνο τὸ χρυσελεφάντινο ἄγαλμα τοῦ θεοῦ Δία, ὅταν πάλι ἀνέβαινε στὸν Παρθενῶνα, συναντοῦσε τὴν παρθενικὴ ὁμορφιὰ τῆς παλλάδας Ἀθηνᾶς. Ἐμεῖς, ὅταν ἐρχόμαστε στὸ Ναὸ μας, τί συναντᾶμε; ἓναν Θεὸ ἐξοντωμένο ἀπὸ τὸν φθόνο τῶν συμπατριωτῶν του, ἓνα Θεὸ εὐτελισμένο, γυμνό, καθημαγμένο καὶ νεκρό, ἐπάνω στὸ ἀτιμωτικὸ ξύλο τοῦ σταυροῦ.

Καὶ ἔρχεται ὁ Ἄπ. Παῦλος νὰ μᾶς πεῖ, ὅτι αὐτὴ «**εἶναι ἡ ἀπόδειξη τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ**»!

Βέβαια, ὅταν ὁ Ἕλληνας φιλοσοφοῦσε τὴν μεταφυσικὴ ἀγωνία του, ἔφτασε νὰ πεῖ ὅτι «**τὸ σῶμα τοῦ Θεοῦ, μᾶλλον εἶναι σὰν τὸ φῶς καὶ ἡ ψυχὴ του, εἶναι σὰν τὴν ἀλήθεια¹**», ἐξαιρετικὴ περιγραφή πού προετοίμασε ἄριστα ὅσα στὴ συνέχεια μᾶς ἀποκάλυψε ὁ Χριστὸς γιὰ τὸν Πατέρα. Καὶ ὅταν ὁ Ἰουδαῖος, πνιγμένος στὰ βάσανά του προφήτευε, ἔφτασε νὰ περιγράψει τὸν Θεὸ ὡς «**τὸν ἀρχαῖο τῶν ἡμερῶν²**», ἔννοια ἀκριβέστατη τῆς «**ἐπέκεινα παντὸς χρόνου**» καταστάσεώς Του.

¹ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος: «Νομίζει δεῖ τὸν Θεὸν τὸ μὲν σῶμα φωτὶ εἰκέναι τὴν δὲ ψυχὴν ἀληθεία».

² Ἡσαΐας, 37,26

Ἐάν καὶ εἰπώθηκε ὅτι, «**ὑπάρχουν τόποι τῆς καρδιάς ποὺ θὰ τοὺς ἀνακαλύψουμε μόνο ὅταν εἰσχωρήσει ἐκεῖ ὁ πόνος³**», ἐν τούτοις, ὅταν ὁ Ἑλληνας ρίχτηκε σκλάβος στὰ λατομεῖα τῆς Σικελίας, ὅταν ὁ Ἰουδαῖος σύρθηκε ἐξόριστος στὴ Βαβυλώνεια αἰχμαλωσία, πάλι δὲν μπόρεσαν νὰ κατανοήσουν αὐτὸ ποὺ ὁ Παῦλος ἐρμηνεύει στοὺς Κορινθίους, ὅτι **«ἡ ἀδυναμία τοῦ Θεοῦ, τελικά, εἶναι ἰσχυρότερη ἀπὸ τὴν δύναμη τῶν ἀνθρώπων»**.

Ἐπειδὴ, ἡ μεγάλη μάχη δόθηκε σὲ ἄλλο ἐπίπεδο. Ἐκεῖ ὅπου ἀκροθιγῶς ἄγγιξε ἡ φιλοσοφία, ἐκεῖ ὅπου αἰνιγματικά εἶδε ἡ προφητεία, ἐκεῖ, σ' ἐκεῖνο τὸ μαρμαρένιο ἄλώνι, πάλεψε ὁ Θεός. Ὅχι γιὰ νὰ νικήσει, μὰ, γιὰ νὰ νικηθεῖ.

Ὁ Χριστὸς δὲν ἦρθε γιὰ νὰ διδάξει οὔτε γιὰ νὰ θαυματοουργήσει. Γεννήθηκε στὸν κόσμο μας γιὰ νὰ πεθάνει σ' αὐτόν. Ὡστε, μὲ τὸ θάνατό Του νὰ νικήσει τὸν ἔσχατο ἐχθρὸ μας, τὸν θάνατο. Γι' αὐτὸ ἦρθε!

Τὸν θάνατο, δὲν τὸν δημιούργησε ὁ Θεός, τὸν ἐφεύραμε οἱ ἄνθρωποι. Τὸν ἐπιλέξαμε σὰν **«τρόπο»** ζωῆς **«μακριὰ»** ἀπὸ τὸν Θεό, χωρὶς Θεό. Καὶ ἡ ἐπιλογή μας ἐκείνη, ἦταν μιὰ ἐρεβώδης ἄβυσσος χωρισμοῦ ἀπὸ τὸ Θεό, ὁπότε καὶ χωρισμοῦ ἀπὸ τὰ ἀγαπημένα μας πρόσωπα. Τί κι ἂν ὑπῆρξαν ἄνθρωποι (οἱ δίκαιοι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ οἱ σοφοὶ τῶν Ἑλλήνων), ποὺ εἶχαν κατορθώσει νὰ ἀγγίξουν τὰ κράσπεδα τοῦ ἱματίου τοῦ Θεοῦ; ἀκόμα καὶ ἐκεῖνοι, μετὰ τὸ θάνατό τους γνώρισαν τὸν ὀριστικό, φρικτὸ καὶ ἀμετάκλητο χωρισμό. Ὁ προφητάναξ Δαβὶδ παρακαλοῦσε **«νὰ μὴν ἐγκαταλειφθεῖ ἡ ψυχὴ του στὸν Ἄδη, οὔτε νὰ ἀφεθεῖ τὸ σῶμα του στὴ φθορά⁴»** καὶ ὁ θεῖος Πλάτωνας περιέγραφε τὸ πηχτὸ σκοτάδι μέσα στὸ σπήλαιο, ὅπου οἱ ἄνθρωποι γινόντουσαν σκιές. Ὅμως, τελικά καὶ οἱ δύο, μᾶλλον, θρηνοῦσαν τὴν χωρὶς καμμιά ἀπολύτως ἐλπίδα, συνέχεια τοῦ βίου τους.

Ὁ Ἰωνᾶς ἔμεινε τρεῖς μέρες καὶ τρεῖς νύχτες μέσα στὴν κοιλία τοῦ κήτους, ἔπειτα βγῆκε ἀλλὰ κάποτε πέθανε πάλι, ὅπως καὶ ἡ θυγατέρα

³ Leon Bloy: «ὑπάρχουν τόποι τῆς καρδιάς μας ποὺ δὲν υπάρχουν ἀκόμη· θὰ υπάρχουν ὅταν ἐκεῖ εἰσχωρήσει ὁ πόνος».

⁴ Ψαλμ. 16,10

τοῦ Ἰαείρου, ὅπως καὶ ὁ φίλος τοῦ Χριστοῦ ὁ τετραήμερος Λάζαρος. Ὁ Ὀρφέας γύρισε ἀπὸ τὸν Ἄδη χωρὶς τὴν Εὐρυδίκη καὶ ἀργότερα διαμελίστηκε ἀπὸ τὶς Βασσάρες στὴ Θράκη, ὁ Ἡρακλῆς ἐπανάφερε τὸν Κέρβερο στὴ θέση του καὶ ἀργότερα ὁ ἥρωας δηλητηριάστηκε μὲ τὸ αἷμα τοῦ Κενταύρου Νέσσου καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, ἐπέστρεψε ἀπὸ τὸν Ἄδη, ὅπου συνάντησε τοὺς συντρόφους καὶ τὴν μητέρα του, ἀλλὰ ἀργότερα δολοφονήθηκε ἀπὸ τὸν Τηλέγονο. Ὅποτε ὅλοι ἀνεξαιρέτως, δίκαιοι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ σοφοὶ Ἕλληνες, τελικά, νικήθηκαν ἀπὸ τὸν φοβερὸ θάνατο καὶ ἔγιναν μόνιμοι ὑπηκοοὶ του.

Τόσο οἱ θεόπτες Ἰουδαῖοι ὅσο καὶ οἱ ὀρθολογιστὲς Ἕλληνες παρέμειναν **«ἀπὸ αἰώνων δεσμώτες»** καὶ περίμεναν νὰ βιώσουν τὸ «μέγα τῆς Οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ Μυστήριον». Στὴ Γεσθημανῆ πέθανε ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, στὸ Γολγοθᾶ πέθανε τὸ σῶμα του, ὅμως μόλις ὁ Θεάνθρωπος παρέδωσε τὸ πνεῦμα Του, ἐκείνη τὴν στιγμή ἄρχισε ὁ θάνατος τοῦ θανάτου. Ὁ τεράστιος ὑπαρξιακὸς χαλασμὸς συνέβη ὅταν ὁ μέγας Κατάδικος ἔγειρε τὸ ἄχραντο κεφάλι καὶ ξεψύχησε, ὅταν **«ἐκεῖνος ὁ πλάνος⁵»**, ἔμοιαζε νὰ κοιμᾶται, χωρὶς πνοή. Κάτι ἐξόχως σημαντικό ἄρχισε νὰ συμβαίνει τότε, κάτι ποὺ ὅλοι μας ἀνεξαιρέτως ψυχανεμιζόμαστε, ὅμως, ἐπειδὴ δὲν τολμοῦμε νὰ ἐμβαθύνουμε στὴν σημασία του, τὸ τυλίξαμε μὲ τὴν φράση: «ἡ σιγὴ τοῦ Μεγ. Σαββάτου». Κατ' ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ὁ δημιουργικὸς Λόγος συντάραξε τὰ θεμέλια τῆς γῆς. Προχωροῦσε ἡ Ζωὴ μὲ βῆμα ἀργὸ καὶ σταθερὸ πρὸς τὸ θάνατο, ὀλοένα καὶ βαθύτερα στὰ ἔγκατά του, ἐκεῖ ποὺ οἱ ἄνθρωποι εἶχαν χαντακωθεῖ, ἐκεῖ ποὺ οἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης δὲν εἶχαν φτάσει μέχρι τότε. Προχωροῦσε ἡ Ἐλπίδα βαθειά, μέσα στὰ καταγώγια τῆς ἀπελπισίας, ἐκεῖ ποὺ ὁ θρῆνος εἶχε γίνεи συνεχῆς ἀναστεναγμὸς, σὰν ἀκατάπαυστο μοιρολόι. Ἐπνευσε τότε ἡ χαρὰ σὰν δροσερὸ ἀγέρι, ἐκεῖ ποὺ οἱ λυγμοὶ ἀσφυκτιοῦσαν στὸ λαρύγγι. Καὶ ὅταν ἡ Ζωὴ, ἡ Χαρὰ καὶ ἡ Ἐλπίδα, Χριστός, ἔφτασε στὸ κέντρο ἐκείνου τοῦ ἀπαραμύθητου κόσμου, φώναξε στεντόρεια: **«ξυπνήστε ὅσοι κοιμᾶστε, ἀναστηθῆτε ὅσοι πεθάνατε, βγῆτε ἔξω,**

⁵ Ματθ. 27, 63

ἐλάτε μαζί μου στο φῶς⁶». Ἐπειτα, περιέφερε τὸ βλέμμα του, ἔψαξε καὶ βρῆκε τὸν Ἀδάμ, τὸν πρωταίτιο τῆς ἀποστασίας. «Σήκω πλάσμα μου», τοῦ εἶπε, «σήκω μορφή μου, πλασμένη κατ’ εἰκόνα μου, δὲν σὲ δημιούργησα γιὰ δῶ. Σήκω νὰ φύγουμε ἀπὸ ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἀπαρηγόρητο τόπο. Κάποτε, σεβάστηκα τὴν ἐλευθερία σου, ὅμως ἡ καρδιά μου πονοῦσε πολὺ γιὰ σένα. Ἐσὺ δὲν μὲ ἐμπιστεύθηκες, τὸν Πατέρα σου, γι’ αὐτὸ κι ἐγώ, ἔγινα ...γιός σου. Δέχτηκα φτυσίματα, γιὰ νὰ ἀνανεωθεῖ σὲ σένα τὸ παλαιὸ ἐκεῖνο ἐμφύσημα ποὺ σοῦ ἔδωσα. Δέχτηκα ραπίσματα, γιὰ νὰ ξαναπάρεις ἐσὺ τὴν ‘κατ’ εἰκόνα’ μου μορφή σου, ποὺ ἀμαύρωσες. Γεύθηκα χολή, γιὰ νὰ γιατρέψω τὴν πικρὰ ἡδονὴ ποὺ γεύθηκες μὲ τὸν ἀπαγορευμένο καρπὸ. Δέχτηκα τὸν σπόγγο, γιὰ νὰ σβῆσω τὸ χρεόγραφο τῶν ἀμαρτιῶν σου. Τρυπήθηκα μὲ λόγχη στὰ πλευρά, κοιμήθηκα στὸ Σταυρό, ὅπως σὲ εἶχα κοιμήσει στὸν Παράδεισο καὶ ἀπὸ τὴν πλευρά σου ἔβγαλα τὴν Εὐα. Λοιπὸν, σήκω νὰ φύγουμε ἀπὸ δῶ! Κάποτε ἐγκατέλειψες τὸν Παράδεισο, τώρα θὰ σοῦ παραχωρήσω τὸ θρόνο τῆς βασιλείας μου. Κάποτε σοῦ ἀπαγόρευσα νὰ φᾶς ἀπὸ τὸ δένδρο τῆς ζωῆς, τώρα γεύσου, ἂν θέλεις, ὀλόκληρη τὴν δική μου ζωή. Ὅμως, πρῶτα, σηκωθεῖτε, νὰ φύγουμε ἀπὸ δῶ. Ὁ Πατέρας μου προσμένει τὸ χαμένο πρόβατο, ὁ χερουβικὸς θρόνος ἔχει ἐτοιμασθεῖ, αὐτοὶ ποὺ σᾶς περιμένουν ἐκεῖ εἶναι γρήγοροι καὶ πρόθυμοι, τὸ νυφικὸ δωμάτιο ἔχει στολιστεῖ, τὸ τραπέζι τοῦ δείπνου στρώθηκε, οἱ αἰώνιες κατοικίες σᾶς ἀναμένουν. Μάτι ἀνθρώπου δὲν ἔχει δεῖ, αὐτὶ δὲν ἔχει ἀκούσει, λογισμὸς ἀνθρώπου δὲν σκέφτηκε τὰ ἀγαθὰ ποὺ σᾶς περιμένουν⁷»!

Εἶπα παραπάνω ὅτι **«ὁ Θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησε»** καὶ χθὲς τὸ βράδυ ὁ ψάλτης ἔψαλε στὸν Χριστό: **«...ζωὴν ἤλθες παρασχεῖν καὶ οὐ θάνατον⁸»**. Ἡ ζωὴ δὲν γνωρίζει τὸν θάνατο, ἐπειδὴ αὐτὴ ὑπάρχει, ἐνῶ ὁ θάνατος δὲν ὑπάρχει. Ὁ θάνατος εἶναι ἡ ἔλλειψη τῆς ζωῆς, δηλαδή, ὁ θάνατος νοεῖται μόνο σὲ ἀναφορὰ πρὸς τὴν ζωὴ. Γι’ αὐτὸ καὶ εἶναι ἀπλῶς πλάσμα τοῦ νοῦ. Τὴν ζωὴ τὴν βιώνουμε, τὴν βλέπουμε, τὴν

⁶ Ἐφεσ. 5,14 «Ἐγείραι ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός».

⁷ Ἁγίου Ἐπιφανίου Κύπρου, Λόγος «Εἰς τὴν θεόσωμον Ταφὴν τοῦ Κυρίου».

⁸ Δοξαστικὸ Ὁρθρου Μεγ. Πέμπτης, «Κύριε, ἀναβαίνοντός σου ἐν τῷ Σταυρῷ...»

ζοῦμε· εἶναι ἓνα κοσμικὸ συμβαῖνον, εἶναι ἡ ἀκαταμέτρητη ἐμπειρία τῆς ὑπάρξεως. Ὁ θάνατος δὲν ἔχει τίποτε ἀπὸ αὐτά, γι' αὐτὸ ἡ ζωὴ ἐπιμένει νὰ τὸν ἀγνοεῖ. Ἡ ζωὴ ἀπὸ τὴν φύση τῆς εἶναι «**ζωὴ αἰώνιος**», γι' αὐτὸ καὶ ὅλοι μας ἔχουμε τὴν «πληροφορία» μέσα μας, ὅτι ὑπάρχει νόημα σὲ κάθε πόνο, ὅτι «κάτι» συνεχίζεται μετὰ τὸν θάνατο. Ὅποιος πιστεύει ὅτι ἡ ζωὴ του λήγει μὲ τὸν θάνατο, αὐτὸς δὲν ἀφουγκράζεται τὴν τεράστια μαρτυρία τῆς αἰωνιότητος ποὺ κομίζει ἡ ἴδια του ἡ ζωὴ. Ὅποτε αὐτός, εἶναι ἄξιος τοῦ θανάτου κι ὄχι ἄξιος τῆς ζωῆς. Τὴν ζωὴ δὲν τὴν συνιστοῦν οἱ βιολογικὲς τῆς λειτουργίες· ἀντίθετα, ἡ ἴδια ἡ ζωὴ τὶς συνθέτει. Τὸ φαινόμενο τῆς ζωῆς κατανοεῖται μόνο στὸ χῶρο τοῦ θαύματος. Γι' αὐτὸ χρειάζεται νὰ στεκόμαστε μπροστά τῆς μὲ δέος. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀφαιρεῖ ζωὴ, τὴν δική του ἢ ἄλλου, προσβάλλει τὸν ἴδιο τὸν Θεὸ καὶ ἀποδεικνύει ὅτι δὲν εἶναι ἀντάξιος τῆς δωρεᾶς του. Ἡ ζωὴ βρίσκεται στὸ ὕψος τῆς μόνον ὅταν βιώνει τὴν παρουσία τῆς στὸν κόσμον ὡς ἀποστολή. Μόνο τότε δὲν θὰ βυθιστεῖ στὴν θλίψη, οὔτε θὰ ἠττηθεῖ ἀπὸ τὸν κόσμον. Αὐτὸ ἐννοοῦσε ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλεγε· «**ἐγώ, τὸν νίκησα τὸν κόσμον⁹**».

Ἀγαπητοί μου,

Καταλαβαίνετε, λοιπόν, ὅτι ὁ θάνατος τοῦ θανάτου εἶναι τὸ πιὸ χαρμόσυνο ἄγγελμα ποὺ μᾶς δίνει ὁ Ἐσταυρωμένος. Ὁ θάνατος εἶναι ἡ ἄλλη διάσταση τῆς ζωῆς μας, ποὺ τὴν μετατρέπει ἀπὸ βιολογικὴ λειτουργία σὲ πνευματικὸ ἄθλημα. Τὸ ἄθλημα αὐτό, τελεῖται μὲν σ' αὐτὸν τὸν κόσμον, ἀλλὰ συντελεῖται στὴν αἰωνιότητα. Εἴμαστε ἀθάνατοι ἐπειδὴ εἴμαστε θνητοί. Εἴμαστε ἀθάνατοι ἐπειδὴ μπορούμε νὰ γίνουμε ἀθάνατοι καὶ δάσκαλος τῆς ἀθανασίας τῆς ζωῆς εἶναι ὁ θάνατος. Ἡ ζωὴ μας μπορεῖ νὰ κατασταθεῖ ἀθάνατη πρὶν πεθάνουμε. Ἄν δὲν προλάβουμε, τότε πραγματικὰ θὰ πεθάνουμε γιὰ ὅλη τὴν αἰωνιότητα. Αὐτὸ πάει νὰ πεῖ, ὅτι θάνατος εἶναι, ἡ ἀποτυχία τοῦ

⁹ Ματθ. 14, 27

άνθρώπου να γίνει άθάνατος όσο ζεΐ. Άφοϋ ή άθανασία συντελεΐται πρό τοϋ θανάτου, κανένας μας δέν μπορεί να γνωρίζει ποιός πέτυχε. Εΐναι στενή ή πύλη που όδηγεΐ στην αίώνια ζωή. Γι' αυτό οί άνθρωποι εΐμαστε τὰ πλέον άμήχανα πλάσματα στον κόσμο. Μια μεγάλη εύτυχία μπορεί να μās φέρει στην άπώλεια, ένω ένας πόνος, μια άρρώστια, μια μεγάλη δυστυχία, μπορεί να έξασφαλίσει τήν σωτηρία μας. Πάνω στον πόνο Του ό Έσταυρωμένος, στράφηκε στο ληστή και τοϋ εΐπε: **«άλήθεια σοϋ λέω, σήμερα θα εΐσαι μαζί μου στον Παράδεισο¹⁰»** και σε λίγο πέθαναν και οί δύο. Έκείνο τὸ «σήμερον», όμως, έφερε τεράστια άνατροπή στην έσχατολογική διάσταση τής ανθρώπινης ψυχής. Τελικά, ή ψυχή που άδιαφορεΐ για τὸν χρόνο εΐναι άθάνατη. Η ψυχή που ένδιαφέρεται για τὸν χρόνο εΐναι θνητή. Έπειδή ή ψυχή δέν εΐναι έκ προοιμίου άθάνατη. Η ψυχή καλεΐται στην άθανασία. Κι αυτό, έπειδή ή ψυχή δέν εΐναι πράγμα, ώστε να έχει δεδομένες ιδιότητες. Εΐναι κάλεσμα¹¹.

Στις μέρες μας, τόσο ό Ίουδαϊός όσο κι ό Έλληνας, σαν έκφραστές τών δύο τρόπων ύπαρξης αναβιώνουν επικίνδυνα, όταν και οί δύο τρόποι άναζητοϋν τήν εύδαιμονία μετά τὸν θάνατο. Όμως ή Έκκλησία δέν μιλάει για τὰ «μετά» τὸν θάνατο (έκεΐνα τὰ ξέρει), μιλάει περισσότερο για τὰ «πρίν», άφοϋ ό Χριστός **«έπί γής κατήλθε, ίνα σώση Άδάμ και έν γῆ μῆ εύρηκότα ..., μέχρις άδου κατελήλυθε ζητῶν¹²»**. Για τήν Έκκλησία, ή πρόγευση τής εύδαιμονίας εΐναι τὸ Πάσχα τής ζωής. Η ζωή στην ούσία της εΐναι εύδαίμων, στο βαθμό που μετέχει στην αιωνιότητα. Όπότε έχουμε να διαλέξουμε ανάμεσα στην έμπιστη διάνοιξη τής ψυχής στο πασχαλινὸ λειβάδι τής θείας μακαριότητας ή τὸν έγκλεισμό της στο τεχνολογικὸ ρημάδι τοϋ θανατεροϋ έγωΐσμοϋ. Τελικά, τὸ πάσχα τής ζωής ύπάρχει μόνο ως Πάσχα τοϋ Θεοϋ.

Τελικά, σωστά έγραψε ό Άπ. Παϋλος στους Κορινθίους, για τούς Ίουδαίους και τούς Έλληνες. Η καρδιά τής οίκουμένης σπάραξε σε δύο πόλεις, στην Ίερουσαλήμ και στην Άθήνα. Ό Σωκράτης όμως, μόνος

¹⁰ Λουκ. 23, 43

¹¹ Μαλεβίτση Χρ. «Η ζωή και τὸ πνεϋμα» σελ. 61 «περί τής άθανασίας τής ψυχής».

¹² Έγκώμια

ἄκουγε τὴν φωνὴ τοῦ δαιμονίου του. Ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς ἄκουγε τὴν φωνὴ τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Πατέρα Του. Ποῦ τοῦ ἔλεγε νὰ σώσει τοὺς ἁμαρτωλοὺς. Ὅμως, μὲ παράπονο λίγο πρὶν τὸν σταυρώσουν φώναξε: **«ποσάκις ἠθέλησα... καὶ οὐκ ἠθελήσατε»**. Αὐτὸ τὸ «οὐκ ἠθελήσατε» ἠχεῖ σὰν πνευματικὴ καταδίκη τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος δὲν ἀποφασίζει νὰ διώξει ἀπὸ τὰ βλέφαρά του τὸν ὕπνο τοῦ κόσμου. Δὲν τὸ μποροῦσαν οὔτε οἱ μαθητὲς του, στὸν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ καὶ ὁ Χριστὸς παραπονέθηκε: **«Σίμων καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορήσαι;»** Ἀλλὰ καὶ ὁ Σωκράτης ἀπευθυνόμενος στοὺς Ἀθηναίους τοὺς λέει πὼς ἂν μὲ σκοτώσετε **«... εἶτα τὸν λοιπὸν βίον καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν»**. Ἡ στάση τοῦ Σωκράτη ἀπέναντι στὸ θάνατο ἀποτελέσσει στροφὴ στὴ φιλοσοφία. Ἡ στάση τοῦ Ἰησοῦ ἀπέναντι στὸ θάνατο ἀπετέλεσε στροφὴ στὴν παγκόσμια ἱστορία ἀλλὰ κυρίως στὴν κοσμικὴ μοίρα τοῦ ἀνθρώπου.

Σωστά, λοιπόν, γράφει ὁ Παῦλος, ὅτι αὐτὴ **«εἶναι ἡ ἀπόδειξη τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ»!**

Πράγματι, **«τὸ μάτι δημιουργήθηκε γιὰ τὸ φῶς, τὸ αὐτὶ γιὰ τοὺς ἤχους, ὅλα τὰ πράγματα γιὰ τὸ σκοπὸ τους καὶ ἡ ψυχὴ μὲ τὶς ἐπιθυμίες της δημιουργήθηκε γιὰ νὰ ὀρμάει ἀκάθεκτα πρὸς τὸν Χριστό¹³»**. Γι'αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία μας, στὰ πιὸ Μυστικά της Κείμενα, ὀνομάζει τὸν Ἐσταυρωμένο (τὸν εὐτελισμένο, τὸν γυμνὸ, τὸν καθημαγμένο καὶ νεκρὸ, ἐπάνω στὸ ἀτιμωτικὸ ξύλο τοῦ σταυροῦ), τὸν ὀνομάζει: **«μεγάλον ἔρωτα τῆς ψυχῆς μας¹⁴»**.

Ποῦ ὅταν ἀπουσιάζει ἀπὸ τὴν ζωὴ μας, τόσο πιὸ ἀπαιτητικὸς γίνεται!

Καλὴ Ἀνάσταση, ἀγαπητοί μου, καλὴ Ἀνάσταση!

¹³ Καβάσιλα Νικολάου, «Ἡ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ ζωὴ», μτφ ἀπὸ τὸν Broussaleux, σελ. 79

¹⁴ Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος